

Tjänsteutlåtande

Utfärdat 2024-10-31

Diarienummer N165-0984/24

Handläggare

Tina Eliasson

Telefon: 031-365 00 00

E-post: tina.eliasson@socialsydvast.goteborg.se

Tjänsteutlåtande gällande Idéburet och offentligt partnerskap kring Självhjälpsgrupper i stadsområde Sydväst

Förslag till beslut

I socialnämnd Sydväst

1. Socialnämnd Sydväst beslutar att ingå i ett idéburet och offentligt partnerskap med Föreningen Självhjälpshuset Solkatten, Västra Frölunda Pastorat och Flatåskyrkans Församling kring Självhjälpsgrupper i stadsområde Sydväst.
2. Socialnämnd Sydväst ger i uppdrag till förvaltningsdirektören att underteckna idéburet och offentligt partnerskap med Föreningen Självhjälpshuset Solkatten, Västra Frölunda Pastorat och Flatåskyrkans Församling kring Självhjälpsgrupper i stadsområde sydväst.

Sammanfattning

Som en folkhälsoinsats för att främja psykisk hälsa i stadsområde Sydväst vill förvaltningen erbjuda Självhjälpsgrupper i samarbete med Västra Frölunda Församling, Flatåskyrkan och Självhjälpshuset Solkatten inom ramen för ett idéburet och offentligt partnerskap.

Socialnämnd Sydväst har tidigare ingått ett samverkansavtal med Delregional nämnd Göteborg om folkhälsoarbete 2023–2025, finansierat enligt en 50/50-princip. En handlingsplan med fem målområden och budget upprättas årligen, där utvecklingsledare folkhälsa ansvarar för planering och uppföljning.

Ett mål är att främja psykisk hälsa för invånare, där Självhjälpsgrupper kan fungera som ett av flera verktyg. I en Självhjälpsgrupp samlas personer kring ett tema utifrån en pedagogisk metod som kallas "Rundan". En Igångsättare är med de tre första gångerna för att introducera metoden. Självhjälpsgrupper bygger på frivillighet och ömsesidig respekt och är religiöst och politiskt obundna. Studier visar att dessa grupper har positiva effekter på psykisk hälsa.

Förvaltningen bedömer att det finns folkhälsomedel för ändamålet. 120 000 kr för 2024 och 325 000 kr för 2025.

Behovet av att främja psykisk hälsa är angeläget. Det finns i dag en växande insikt om vikten av att främja gemenskap och motverka ensamhet, ett folkhälsoproblem som liknas vid rökning och övervikt (Högskolan Skövde och Västra Götalandsregionen, 2022,

Främja hälsa och förebygg ofrivillig ensamhet). Att se Självhjälpsgrupper som ett av flera verktyg för att främja psykisk hälsa är därför relevant.

Bedömning ur ekonomisk dimension

Beslut om folkhälsomedel utifrån Samverkansavtal om folkhälsoarbete är redan taget. Förvaltningen bedömer att det finns folkhälsomedel för ändamålet. 120 000 kr för 2024 och 325 000 kr för 2025.

Självhjälpsgrupper kan ses som ett av flera verktyg för att främja psykisk hälsa. Att gå en Självhjälpsgrupp är gratis. Långsiktigt bidrar främjande folkhälsoinsatser till att minska onödiga samhällskostnader.

Bedömning ur ekologisk dimension

Förvaltningen har inte funnit några särskilda aspekter på frågan utifrån denna dimension.

Bedömning ur social dimension

Ärendet berör den sociala dimensionen avseende att skapa inflytande. Alla som har fyllt 18 år kan anmäla sig till en Självhjälpsgrupp och även föreslå ett tema för en grupp. Självhjälpsgruppen med det specifika temat startar när det finns tillräckligt många intresserade. Självhjälp är ett komplement och/eller ett alternativ till etablerade vårdåtgärder men inte ett substitut för professionell hjälp.

Inflytande och delaktighet är en mänsklig rättighet och bidrar till en ökad folkhälsa.

Bedömning utifrån barnrättsperspektivet

En viktig insats för barn är att stärka föräldraskapet. Genom att föräldrar deltar i Självhjälpsgrupper kan det påverka barnen positivt.

Samverkan

Som information till FSG 20 november 2024.

Bilagor

1. Idéburet och offentligt partnerskap kring Självhjälpsgrupper i stadsområde Sydväst,

Ärendet

Förvaltningen har fört samtal med Föreningen Självhjälpshuset Solkatten, Västra Frölunda församling samt Flatåskyrkans församling om att samverka kring att starta Självhjälpssgrupper i stadsområde Sydväst som en folkhälsoinsats för att främja psykisk hälsa. Parterna vill nu samarbeta kring frågan i ett idéburet och offentligt partnerskap.

Beskrivning av ärendet

Som en folkhälsoinsats för att främja psykisk hälsa i stadsområde Sydväst vill förvaltningen erbjuda Självhjälpssgrupper i samarbete med Västra Frölunda församling, Flatåskyrkan och Självhjälpshuset Solkatten inom ramen för ett idéburet och offentligt partnerskap.

Socialnämnd Sydväst har ett samverkansavtal med Delregional nämnd Göteborg i Västra Götalandsregionen om folkhälsoarbete 2023–2025 (diariernr. N165 0350/22). Finansieringen av avtalet sker genom 50/50-principen. En handlingsplan med fem målområden och en budgetplan upprättas inför varje år. Utvecklingsledare folkhälsa ansvarar för planering, samordning och uppföljning av insatserna.

Ett av målområdena i folkhälsoarbetet handlar om att främja psykisk hälsa för alla målgrupper. Självhjälpssgrupper är ett av flera verktyg som kan främja psykisk hälsa för vuxna personer. Självhjälpssgrupper är små grupper där deltagarna samlas kring en gemensam angelägenhet såsom ett problem, utmaning eller ett område man vill utvecklas inom. Självhjälpssgrupperna bygger på frivillighet, likvärdighet och ömsesidighet och är religiöst och politiskt obundna. Samtalet sker utifrån en pedagogisk metod som kallas ”Rundan”, där man utgår från sig själv och talar i jag-form. Ingen avbryter, kommenterar eller ger råd om inte den som talar ber om det. Det finns inget taltvång. I gruppen skapas en tillit genom att deltagarna både lyssnar och blir lyssnade på. Deltagarna i en Självhjälpssgrupp kan vara anonyma och ett tystnadslofte gäller för alla. En person som kallas Igångsättare deltar de tre första gångerna för att hjälpa gruppen att starta och introducera den pedagogiska rutin som används, det vill säga ”Rundan”.

Självhjälpshuset Solkatten (Solkatten) är beläget på Majorsgatan i Göteborg. Föreningen startade för 28 år sedan och har sedan dess erbjudit Självhjälpssgrupper för 10 000 tals personer i framför allt Göteborgsområdet.

Solkatten har kontinuerligt växt och idag har Solkatten över 4000 besök årligen i sina Självhjälpssgrupper. I och med den konstant växande efterfrågan finns det ett behov av att erbjuda Självhjälpssgrupper på fler ställen i Göteborg.

Studier om Självhjälpssgrupper visar att dessa grupper kan ha flera positiva effekter på deltagarnas psykiska hälsa och välbefinnande. Som exempelvis stöd och gemenskap, känsla av kontroll och egenmakt över sitt liv, förbättrad självkänsla, minskad ångest och depression.

Under 2024 har förvaltningen fört samtal med Solkatten och med Västra Frölunda församling samt Flatåskyrkan. Solkatten kan vara ett stöd för att tillgängliggöra Självhjälpssgrupper i sydväst. I Västra Frölunda församling och i Flatåskyrkan församling finns lokaler och Självhjälpssgrupper kan verka i anslutning till frivilligcentralerna som är lokaliserade i respektive kyrkas lokaler. Alla parter är intresserade av att samarbeta kring frågan inom ramen för ett idéburet och offentligt partnerskap. Syftet med partnerskapet är

att skapa förutsättningar för att främja psykisk hälsa via Självhjälpsgrupper och att hitta en modell för att pröva konceptet i stadsområde sydväst.

Folkhälsomedel står för kostnader för att skapa förutsättningar för att starta och utveckla Självhjälpsgrupper i stadsområde sydväst.

Förvaltningens bedömning

Behovet av att främja psykisk hälsa är angeläget i hela befolkningen, nationellt men också lokalt. Att främja gemenskap är viktigt då ofrivillig ensamhet har visat sig utgöra ett folkhälsoproblem av liknande dignitet som rökning eller övervikt.

Att se Självhjälpsgrupper som ett av flera verktyg för att främja psykisk hälsa och att ingå i ett idéburet och offentligt partnerskap med Föreningen Självhjälpshuset Solkatten, Västra Frölunda Pastorat och Flatåskyrkans Församling kring Självhjälpsgrupper i stadsområde sydväst är därför relevant.

Lotta Wikström

Avdelningschef

Annika Ljungh

Förvaltningsdirektör